

مؤلفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی

اشرف السادات حکیم^۱

چکیده

مقدمه: بررسی رضایت از رشته تحصیلی در هر دانشکده از مسایل اساسی آن دانشکده و جزء لاینفک فعالیت‌های آن در حیطه رفتار و عملکرد سازمانی محسوب می‌شود. در این راستا پژوهشی با هدف تعیین مؤلفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی انجام شد.

روش: در این مطالعه مقطعی (توصیفی-تحلیلی) به صورت سرشماری رضایت کلیه دانشجویان پرستاری (۱۶۴ نفر) دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در ۶ حیطه اساسی (شرایط محیط آموزشی، شرایط محیط بالینی، مربیان، وجهه اجتماعی، ارتباط با همکاران و مدیریت) بر طبق یک پرسشنامه محقق ساخته مورد بررسی قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS v.17 برای متغیرهای کمی و روش‌های آماری توصیفی، همچنین از آزمون‌های آماری مجذور کای، آزمون تی و ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. سطح معناداری برای کلیه آزمون‌ها برابر با $p < 0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: اکثر واحدهای مورد پژوهش (۸۱/۱۰٪) از رشته تحصیلی خود رضایت کم داشتند. همچنین ۸۴/۱۴٪ دانشجویان از شرایط محیط آموزشی دانشکده، ۵۳/۷۰٪ از شرایط محیط آموزش بالینی، ۳۶/۶۰٪ از نحوه آموزش نظری توسط اساتید دانشکده، ۳۷/۲۰٪ از نحوه آموزش بالینی توسط مربیان بالین، ۳۹/۶۳٪ از نحوه ارزشیابی توسط اساتید دانشکده، ۸۱/۷۰٪ از نحوه ارتباط با همکاران و نیز ۶۰/۴۰٪ دانشجویان پرستاری از وجهه اجتماعی رضایت کم داشتند، همچنین ۳۱/۱۰٪ از نحوه ارزشیابی توسط مربیان بالین و ۵۶/۷۰٪ واحدهای مورد مطالعه از نحوه مدیریت پرستاری رضایت خیلی کم داشتند.

نتیجه‌گیری: در مطالعه حاضر اکثریت دانشجویان از رشته تحصیلی خود رضایت کم داشتند. لذا توجه به عوامل مؤثر در افزایش رضایتمندی دانشجویان نظیر کیفیت آموزش نظری، بالینی و فرآیندهای ارزشیابی، تعاملات و توجه به وجهه اجتماعی که نهایتاً سبب حفظ ارتقای کیفیت آموزشی می‌گردد، حایز اهمیت است.

کلید واژه‌ها: رضایت، رشته پرستاری، دانشجوی پرستاری

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۵/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۳/۴

۱ - عضو هیأت علمی گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران (نویسنده مسؤول)
پست الکترونیکی: hakim3448200@yahoo.com

مقدمه

رضایت پاسخ مشتری به موفقیت سازمان است. در واقع رضایت نشان‌دهنده سطح دل‌پذیری مشتری در واکنش به ویژگی خدمات فراهم شده توسط سازمان می‌باشد (۱). یکی از شاخص‌های مهم پیشرفت و دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده هر جامعه‌ای وجود نیروی انسانی کارآمد و با انگیزه است، چرا که تنها منابع انسانی می‌توانند توسعه و ترقی نظام و دستیابی به اهداف برنامه‌ریزی شده آن را مقدر سازند (۲). از آنجایی که دانشجویان از عناصر مهم و از اصلی‌ترین مخاطبان آموزش عالی هستند، دیدگاه آنان در حال حاضر در سطح جهان به عنوان عامل ضروری در پیش‌گویی در دانشگاه‌ها در نظر گرفته می‌شود (۳).

در یک محیط رقابتی که سازمان‌ها برای جلب مشتریان با یکدیگر رقابت می‌کنند رضایت آنان یک عنصر کلیدی در کسب برتری و یک عامل مهم برای موفقیت هر سازمانی به شمار می‌رود چرا که آن موجب سودآوری و وفاداری مشتری به سازمان می‌شود (۴ و ۵). اما در صورت نارضایتی این تجربه را به شکل تبلیغ منفی بر علیه سازمان به کار می‌برند (۶). بنابراین بررسی رضایت از رشته تحصیلی در هر دانشکده از مسایل اساسی آن دانشکده و جزء لاینفک فعالیت‌های آن در حیطه رفتار و عملکرد سازمانی محسوب می‌شود. در این راستا رشته پرستاری نیز به افراد علاقمند با توانایی‌های ویژه نیاز دارد. آگاه کردن و گزینش دانشجوی علاقمند در این رشته کاملاً ملموس است، زیرا بی‌علاقگی دانشجوی به اشتغال در حرفه، خود می‌تواند تأثیر نامطلوبی بر کمیت و کیفیت خدمات پرستاری گذارد. به طوری که در نهایت به اتلاف وقت، نیرو، هزینه و حتی صدمات جبران‌ناپذیر بر سلامت افراد جامعه گردد (۲).

از طرفی با توجه به این که علاقمندی و رضایت از رشته تحصیلی یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در امر آموزش و موفقیت دانشجویان است؛ توجه به این موضوع باید در صدر اولویت‌های برنامه‌ریزی آموزشی قرار گیرد (۷). مطالعات نشان داده‌اند که میزان مشروط شدن در دانشجویانی که رضایت کمتری از رشته تحصیلی خود دارند، بیشتر است (۸). بین میزان رضایت رشته تحصیلی و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان ارتباط وجود دارد (۹). با توجه به حساسیت شغلی بسیار بالای گروه‌های علوم پزشکی، به دلیل ارتباط مستقیم با جان انسان‌ها و سلامتی جامعه، اهمیت توانمندسازی آن‌ها

دوچندان می‌شود و هر عاملی که بتواند این توانمندی را افزایش دهد از اهمیت بالایی برخوردار است (۱۰). از سوی دیگر مطالعات نشان داده‌اند بیش از ۹۰٪ از دانشجویان از رشته تحصیلی خود رضایت دارند و نگرش مثبتی نسبت به رشته تحصیلی خود داشتند (۱۱ و ۱۲).

به نظر می‌رسد بخشی از این تفاوت‌ها مربوط به سطح دانشگاه‌ها و محیط آموزشی دانشگاه‌ها باشد. از سایر علل این تفاوت‌ها می‌توان به برنامه‌های آموزشی دانشگاه‌ها و نقش دانشکده‌ها، گروه‌های آموزشی و اساتید بر بهبود نگرش نسبت به رشته تحصیلی و رضایتمندی از رشته تحصیلی اشاره نمود (۱۰).

یکی دیگر از مهم‌ترین عواملی که باعث ایجاد علاقه و انگیزه دانشجویان به رشته تحصیلی دانشگاهی خود و همچنین رضایتمندی دانش‌آموختگان از شغل مربوطه می‌باشد، میزان رضایت از عنوان رشته تحصیلی و شغل مربوطه، موقعیت اجتماعی، در آمد و میزان سختی آن رشته و شغل می‌باشد (۱۳).

نتایج یک تحقیق انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی تهران نشان می‌دهد که تنها ۱۷٪ دانشجویان پرستاری نظر مثبتی نسبت به حرفه خود دارند و ۶۹٪ آن‌ها موافق با ترک حرفه بوده‌اند. همچنین ۶۳/۶٪ آن‌ها تصمیم به تغییر رشته و ۵۱/۶۴٪ آن‌ها تصمیم به انصراف از رشته داشتند. همچنین محققین دلایلی چون پایین بودن میزان حقوق و مزایا، شیوه‌ها و سیاست‌های نظام پرستاری در کل کشور و نداشتن پایگاه مثبت اجتماعی را از عوامل ایجاد نارضایتی در پرستاران قلمداد نموده‌اند. که خود می‌تواند باعث سرخوردگی و انصراف دانشجویان از ادامه تحصیل در این حرفه گردد (۱۴).

بنابراین عوامل متعددی وجود دارد که در کنار هم می‌توانند ایجادکننده رضایت از رشته تحصیلی در افراد باشد. چه بسا تنها نبود یک عامل از مجموع این عوامل می‌تواند از ایجاد رضایت در فرد بکاهد یا حتی او را در زمره افراد ناراضی از رشته خود قرار دهد. مطالعات بی‌شماری نشان داده اطلاعات قبلی دانشجویان از رشته، وجهه اجتماعی، شرح وظایف، آینده شغلی، چگونگی ارتباط مربیان و اساتید دانشگاه و پرسنل بیمارستان با دانشجو، نوع دانشگاه، امکانات آموزشی دانشکده و شیوه‌های مدیریتی مربوطه از مهم‌ترین عوامل ایجاد رضایت از رشته در بین دانشجویان است. طبق نتایج تحقیقات بین فرآیند مدیریت و رضایت مشتری یک رابطه

وضعیت تأهل، شغل پدر، شغل مادر) و ۷۴ سؤال مربوط به میزان رضایت دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی خود و عوامل مرتبط با آن که در ۶ حیطه، شرایط محیط آموزشی (از سؤال ۳۰-۱)، شرایط محیط بالینی (از سؤال ۴۶-۳۱)، مربیان (از سؤال ۵۱-۴۷)، وجهه اجتماعی (از سؤال ۵۸-۵۲)، ارتباط با همکاران (از سؤال ۶۸-۵۹) و مدیریت پرستاری (از سؤال ۷۴-۶۹) بررسی شد. برای هر پرسش، پاسخ‌ها به صورت (کاملاً ناراضی، رضایت خیلی کم، رضایت کم، رضایت متوسط، رضایت زیاد، رضایت خیلی زیاد) نظر گرفته شده است. که اطلاعات پس از اخذ مجوز از سازمان مربوطه با حضور پژوهشگر و تکمیل فرم رضایتمندی مکتوب از شرکت‌کنندگان در دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز (ضمن آموزش لازم در خصوص نحوه تکمیل پرسشنامه) جمع‌آوری گردید.

نحوه امتیازدهی به پاسخ‌ها بدین شکل است که امتیاز صفر به پاسخ کاملاً ناراضی، ۱ برای رضایت خیلی کم، ۲ برای رضایت کم، ۳ برای رضایت متوسط، ۴ برای رضایت زیاد و ۵ به پاسخ رضایت خیلی زیاد داده می‌شود. حداقل نمره رضایت کلی از رشته تحصیلی برای هر فرد صفر و حداکثر آن ۳۷۰ می‌باشد که در حیطه‌های مختلف به شرح زیر می‌باشد: شرایط محیط آموزشی: از صفر تا ۲۵ کاملاً ناراضی، ۲۶ تا ۵۰ برای رضایت خیلی کم، ۵۱ تا ۷۵ رضایت کم، ۷۶ تا ۱۰۰ رضایت متوسط، ۱۰۱ تا ۱۲۵ رضایت زیاد و ۱۲۶ تا ۱۳۰ رضایت خیلی زیاد. شرایط محیط بالینی: از صفر تا ۱۳ کاملاً ناراضی، ۱۴ تا ۲۶ برای رضایت خیلی کم، ۲۷ تا ۳۹ رضایت کم، ۴۰ تا ۵۲ رضایت متوسط، ۵۳ تا ۶۵ رضایت زیاد و ۶۶ تا ۸۰ رضایت خیلی زیاد. مربیان: از صفر تا ۴ کاملاً ناراضی، ۵ تا ۸ برای رضایت خیلی کم، ۹ تا ۱۲ رضایت کم، ۱۳ تا ۱۶ رضایت متوسط، ۱۷ تا ۲۰ رضایت زیاد و ۲۱ تا ۲۵ رضایت خیلی زیاد. وجهه اجتماعی: از صفر تا ۵ کاملاً ناراضی، ۶ تا ۱۱ برای رضایت خیلی کم، ۱۲ تا ۱۷ رضایت کم، ۱۸ تا ۲۳ رضایت متوسط، ۲۴ تا ۲۹ رضایت زیاد و ۳۰ تا ۳۵ رضایت خیلی زیاد. ارتباط با همکاران: از صفر تا ۸ کاملاً ناراضی، ۹ تا ۱۶ برای رضایت خیلی کم، ۱۷ تا ۲۴ رضایت کم، ۲۵ تا ۳۲ رضایت متوسط، ۳۳ تا ۴۰ رضایت زیاد و ۴۱ تا ۵۰ رضایت خیلی زیاد. مدیریت پرستاری: از صفر تا ۵ کاملاً ناراضی، ۶ تا ۱۰ برای رضایت خیلی کم، ۱۱ تا ۱۵ رضایت کم، ۱۶ تا ۲۰ رضایت متوسط، ۲۱ تا ۲۵ رضایت زیاد و ۲۶ تا ۳۰ رضایت خیلی زیاد.

مثبت وجود دارد. همان‌طور کیفیت وظیفه‌ای نقش مهمی در رضایت مشتری دارد. رضایت مشتری تابع تجربه مصرف‌کنندگان است و واکنش آن‌ها به رفتار ارائه‌دهنده در طی مواجهه خدمت است (۱۵ و ۱۶). در پژوهش دیگری به طور متوسط نزدیک به ۵۰٪ دانشجویان نگران آینده شغلی خود می‌باشند. بیش از ۶۰٪ دانشجویان رشته پرستاری در صورت شانس مجدد انتخاب رشته تحصیلی حاضر نیستند این رشته را انتخاب نمایند و ۳۵/۵٪ نسبت به رشته انتخابی خود دیدگاهی منفی داشتند (۱۷). بنابراین با توجه به موارد فوق پژوهشگر بر آن شد، پژوهشی با هدف ارزیابی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی انجام دهد. چرا که در نهایت اجرای این تحقیق سبب ارتقای کیفی مراقبت‌ها و ارتقای سطح سلامت افراد جامعه همچنین آگاهی مسئولان مربوطه از نواقص موجود در نظام آموزشی رشته پرستاری خواهد شد.

روش مطالعه

این پژوهش یک مطالعه مقطعی (توصیفی - تحلیلی) می‌باشد، که با هدف تعیین مؤلفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی در دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز در سال ۱۳۸۹ انجام شد. در این بررسی میزان رضایت دانشجویان پرستاری در ۶ حیطه اساسی (شرایط محیط آموزشی، شرایط محیط بالینی، مربیان، وجهه اجتماعی، ارتباط با همکاران و مدیریت پرستاری) مورد بررسی قرار گرفت. معیارهای ورود در پژوهش حاضر شامل شاغل به تحصیل بودن آنان، در حال تحصیل در سال دوم تا چهارم و راضی از شرکت در مطالعه و همچنین تکمیل کامل پرسشنامه بود. معیارهای خروج شامل عدم تمایل به شرکت در مطالعه با داشتن مرخصی تحصیلی در زمان تحقیق بود. جامعه این پژوهش را تمامی دانشجویان کارشناسی پرستاری پیوسته سال دوم تا چهارم (۱۶۴ نفر) دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز تشکیل می‌دهند. اطلاعات مورد نیاز از کل جمعیت مورد مطالعه به صورت سرشماری جمع‌آوری شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ای محقق ساخته، مشتمل بر ۱۳ سؤال مربوط به مشخصات دموگرافیک (محل تحصیل، وضعیت تحصیل، سن، معدل کل، محل سکونت،

جهت تعیین روایی، پرسشنامه در اختیار ده نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز قرار گرفت و نظرات آن‌ها بررسی شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از نتایج مطالعه مقدماتی بر روی ۲۵ نفر از دانشجویان برای کل پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفا کرونباخ تعیین شد که میزان آن ۰/۹۴ بود. همچنین میزان آن برای شرایط محیط آموزشی ۰/۹۱، شرایط محیط بالینی ۰/۷۱، مربیان ۰/۸۳، وجهه اجتماعی ۰/۸۵، ارتباط با همکاران ۰/۸۸ و مدیریت ۰/۸۶ به دست آمد، که بیانگر ثبات درونی قابل قبولی می‌باشد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS ۷.17 برای متغیرهای کمی و روش‌های آماری توصیفی از قبیل جداول توزیع فراوانی و نمودارها استفاده شد، همچنین از آزمون‌های آماری مجذور کای، آزمون تی و ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. سطح معناداری برای کلیه آزمون‌ها برابر با $p < 0/05$ در نظر گرفته شد.

جهت تعیین روایی، پرسشنامه در اختیار ده نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز قرار گرفت و نظرات آن‌ها بررسی شد. پایایی پرسشنامه با استفاده از نتایج مطالعه مقدماتی بر روی ۲۵ نفر از دانشجویان برای کل پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفا کرونباخ تعیین شد که میزان آن ۰/۹۴ بود. همچنین میزان آن برای شرایط محیط آموزشی ۰/۹۱، شرایط محیط بالینی ۰/۷۱، مربیان ۰/۸۳، وجهه اجتماعی ۰/۸۵، ارتباط با همکاران ۰/۸۸ و مدیریت ۰/۸۶ به دست آمد، که بیانگر ثبات درونی قابل قبولی می‌باشد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار آماری SPSS ۷.17 برای متغیرهای کمی و روش‌های آماری توصیفی از قبیل جداول توزیع فراوانی و نمودارها استفاده شد، همچنین از آزمون‌های آماری مجذور کای، آزمون تی و ضریب همبستگی پیرسون استفاده گردید. سطح معناداری برای کلیه آزمون‌ها برابر با $p < 0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌ها

۴۱/۵۰٪ از واحدهای مورد مطالعه در سال سوم تحصیل هستند. میانگین سنی واحدهای مورد مطالعه

جدول ۱- رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی براساس ویژگی‌های دموگرافیک

متغیرها		فراوانی مطلق (درصد)	میانگین	انحراف معیار
سال	دوم	۵۵(۳۳/۵۰)	-	-
	سوم	۶۸(۴۱/۵۰)	-	-
	چهارم	۴۱(۲۵)	-	-
سن	۲۰-۲۲	۱۴۹(۹۲)	۲۱/۱۳	۱/۰۱
	۲۳-۲۴	۱۵(۹)		
معدل کل	۱۴-۱۶/۵	۸۹(۵۴/۳۶)	۱۶/۵۰	۱/۰۰
	۱۶/۶-۱۹/۲۲	۷۵(۴۵/۷۳)		
محل سکونت	خوابگاه	۱۴۸(۹۰/۲۴)	-	-
	غیر خوابگاه	۱۶(۹/۸۰)	-	-
وضعیت تأهل	مجرد	۱۶۲(۹۸/۸۰)	-	-
	متاهل	۲(۱/۲۱)	-	-
شغل پدر	کارمند	۱۴۸(۹۰/۴۰)	-	-
	کارگر	۱۳(۷/۹۲)	-	-
	بازنشسته	۴۱(۲۵)	-	-
	آزاد	۵۸(۳۵/۴۰)	-	-
	سایر	۱۲(۷/۳۱)	-	-
شغل مادر	کارمند	۲۰(۱۲/۲۰)	-	-
	خانه‌دار	۱۴۰(۸۵/۴۰)	-	-
	بازنشسته	۱(۰/۶۰)	-	-
	آزاد	۱(۰/۶۰)	-	-
	سایر	۲(۱/۲۱)	-	-

جدول ۲- مؤلفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی

متغیرها	پاسخ	فراوانی مطلق (درصد)
شرایط محیط آموزشی دانشکده	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۱۰/۶۰ ۲۵(۱۵/۲۴) ۱۳۸(۸۴/۱۴) - - -
شرایط محیط آموزش بالینی	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۳۱(۱۸/۹۰) ۴۵(۲۷/۴۳) ۸۸(۵۳/۷۰) - - -
آموزش نظری توسط اساتید دانشکده	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۱۹(۱۱/۶۰) ۲۷(۱۶/۵۰) ۶۰(۳۶/۶۰) ۲۵(۱۵/۲۴) ۳۳(۲۰/۱۲) -
آموزش بالینی توسط مربیان بالین	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۲۱(۱۲/۸۰) ۴۳(۲۶/۲۱) ۶۱(۳۷/۲۰) ۳۶(۲۳/۰) ۳(۱/۸۲) -
ارزشیابی توسط اساتید دانشکده	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۲۷(۱۶/۵۰) ۵۴(۳۲/۹۲) ۶۵(۳۹/۶۳) ۱۸(۱۱/۰) - -
ارزشیابی توسط مربیان بالین	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۵۰(۳۰/۵۰) ۵۱(۳۱/۱۰) ۳۳(۲۰/۱۲) ۲۹(۱۷/۷۰) ۱۰(۰/۶۰) -
نحوه ارتباط با همکاران	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۱۲(۷/۳۱) ۱۶(۹/۸۰) ۱۳۴(۸۱/۷۰) ۲(۱/۲۱) - -
وجه اجتماعی	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۱۰(۶/۱۰) ۳۶(۲۲/۰) ۹۹(۶۰/۴۰) ۱۹(۱۱/۶۰) - -
نحوه مدیریت پرستاری	کاملاً ناراضی رضایت خیلی کم رضایت کم رضایت متوسط رضایت زیاد رضایت خیلی زیاد	۶۹(۴۲/۱۰) ۹۳(۵۶/۷۰) ۲(۱/۲۱) - - -

بحث

دانشجویان به عنوان یکی از ارکان اصلی دانشگاه پیکره اصلی سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف جامعه را در آینده تشکیل می‌دهند رضایتمندی آنان از کلیه فعالیت‌های انجام شده در دانشگاه می‌تواند در نگرش آن‌ها به رشته تحصیلی‌شان در جهت ایجاد انگیزش و حفظ ارتقای کیفیت آموزشی مؤثر باشد (۱۸). در این راستا پژوهشی با هدف ارزیابی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر میزان رضایتمندی دانشجویان پرستاری از رشته تحصیلی در دانشکده‌های پرستاری و مامایی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز انجام شد.

به طور کلی در مطالعه حاضر اکثریت دانشجویان از رشته تحصیلی خود رضایت کم داشتند، در حالی که براساس نتایج تحقیق ایزدی و همکاران در مورد رضایت مشتری، میانگین مشتری محوری در حدود ۴۹/۱۱ بود که نتوانست حداقل میانگین ۶۰ را برای مشتری کسب کند. می‌توان نتیجه گرفت که تقریباً بین افراد راضی و ناراضی در این دانشگاه یک نسبت مساوی وجود دارد. بدین صورت که ۵۰٪ دانشجویان از دانشگاه مازندران رضایت دارند و همچنین همین مقدار از دانشگاه مازندران رضایت ندارند (۱۹). در این راستا نیز سیادت و همکاران در مطالعه خود نتیجه گرفتند که دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نسبت به عملکرد مدیریت آموزشی در چهار حیطه اداری، آموزشی، کیفیت پاسخگویی و نظارت و راهنمایی رضایت نداشته و معتقد هستند که مدیریت آموزشی نتوانسته است وظایف خود را حتی در سطح متوسط انجام دهد (۲۰). که با یافته‌های مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد.

بهنام‌پور و همکاران (۱۰) نیز نشان دادند که رضایتمندی از رشته تحصیلی در مطالعه آن‌ها در سطح مطلوبی نیست. اما فتاحی و همکاران (۷) معتقدند اکثر دانشجویان به رشته تحصیلی خود علاقه دارند که با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی ندارد. در مطالعات سنایی‌نسب و همکاران و رجالی و همکاران نیز بیش از ۹۰٪ از دانشجویان از رشته تحصیلی خود رضایت داشتند و نگرش مثبتی نسبت به رشته تحصیلی خود داشتند (۱۱ و ۱۲).

بر طبق نتایج حاصل از این پژوهش ارتباط معناداری بین میزان رضایت دانشجویان و برخی از

ویژگی‌های دموگرافیک (سن، محل دانشگاه، وضعیت تأهل، وضعیت تحصیلی و شغل والدین) نبود. اما بین میزان رضایت و تحصیلات مادر و پدر، محل سکونت و معدل کل ارتباط معناداری وجود داشت. همچنین در مطالعه بهنام‌پور و همکاران دانشجویان رضایتمندی مطلوبی از رشته تحصیلی‌شان نداشتند و معتقد بودند که عواملی مانند شغل و تحصیلات پدر، ترم تحصیلی و تعداد واحد گذرانده شده در رضایتمندی از رشته تأثیر دارند (۱۰).

اکثریت واحدها از شرایط محیط آموزشی دانشکده رضایت کم داشتند. Hasson مطالعه‌ای را بر روی رضایتمندی دانشجویان کالج Saddleback انجام داد و نتیجه گرفت که ۷۸٪ دانشجویان به طور کلی از خدمات دانشگاه رضایت داشته و میزان رضایت دانشجویان از خدمات آموزشی (۷۰٪)، امکانات موجود دانشگاه (۶۶٪)، ایمن بودن محیط دانشگاه (۷۰٪) و منابع موجود کتابخانه (۷۲٪) گزارش گردید (۲۱). که با نتایج مطالعه حاضر همسو نیست و شاید علت این اختلاف متفاوت بودن محیط‌های پژوهش می‌باشد.

طبق یافته‌های تحقیق حاضر اکثریت دانشجویان پرستاری از شرایط محیط آموزش بالینی رضایت کم داشتند که در همین راستا Glossop به اهمیت رضایت دانشجویان از نحوه آموزش و محیط کار بالینی به عنوان عوامل مهم بازدارنده دانشجویان از ترک تحصیل اشاره می‌کند (۲۲). چنان که در مطالعه جولایی و همکاران نیز نامناسب بودن محیط کار بالینی از اولویت‌های دلایل ترک رشته پرستاری بوده است (۲۳). بهترین مکان جهت کسب این مهارت بیمارستان‌های آموزشی دانشگاهی است (۲۴). همچنین عابدینی و همکاران نیز بیان می‌کنند که مهم‌ترین مشکلات آموزش بالینی از دیدگاه دانشجویان، کمبود امکانات رفاهی (۷۱/۲٪)، کمبود فضای آموزشی مناسب جهت کارآموزی (۳۹٪)، عدم استفاده از وسایل کمک آموزشی در محیط بالینی (۳۷/۳٪)، ناکافی بودن امکانات و تسهیلات مراکز آموزشی (۳۵/۶٪) و کمبود مربیان با تجربه برای آموزش در محیط‌های بالینی (۳۵/۶٪) می‌باشد (۲۵). علی‌رغم این موضوع مطالعات مختلف نشان داده است که وجود مشکلات متعدد از جمله ناهماهنگی بین دروس نظری و کار بالینی، مشخص نبودن اهداف آموزش بالینی، محیط پر تنش بیمارستان،

(۲۷). متخصصین معتقدند که مربیان بالینی تأثیر شگرفی بر افزایش کیفیت آموزش بالینی دارند و می‌توانند تجارب بالینی را برای دانشجو لذت‌بخش کنند. بنابراین ضروری است که با بررسی بیشتر درباره عوامل مؤثر بر ارتقای انگیزش اساتید بالینی، موجبات حضور فعال و مؤثرتر آن‌ها را در عرصه‌های آموزشی و درمانی فراهم نمود تا مدرسین بالینی، با تأکید بر تجربه‌های ارزنده خود فعالانه به امر آموزش بالینی بپردازند (۳۴). همچنین در رابطه با علل، موانع و مشکلات آموزش بالینی در پرستاری از دیدگاه دانشجویان پرستاری در حیطه عملکرد مربیان بالینی، میانگین نظرات دانشجویان از حداکثر امتیاز ۴۴، ۱۷/۷۲ بود (۳۵). مطالعه حاضر نشان داد که اکثریت دانشجویان پرستاری از نحوه ارزشیابی توسط مربیان بالین رضایت خیلی کم داشتند. در همین رابطه نتایج پژوهش محمدی و همکاران در زمینه بررسی مشکلات آموزش بالینی از دیدگاه مربیان و دانشجویان پرستاری سال آخر بیانگر این است که اکثر مربیان و دانشجویان عدم تطابق فرم ارزشیابی با شرایط موجود در بخش و متفاوت بودن شیوه ارزشیابی در بین مربیان را ذکر نمودند (۳۶). در حالی که ۵۲/۷۵٪ دانشجویان پرستاری مامایی عملکرد کلی مربیان بالینی را خوب و متوسط ارزیابی کردند (۳۷). که با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی ندارد، شاید علت این اختلاف به دلیل تفاوت محیط‌های آموزشی باشد. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد، اکثریت دانشجویان از نحوه ارتباط با همکاران رضایت کم داشتند. در پژوهشی بررسی دیدگاه دانشجویان در زمینه ارتباط پرسنل با دانشجویان حاکی از عدم رضایت آن‌ها بوده است. در بین گزینه‌های مربوطه عدم حمایت دانشجو توسط پرسنل، تندخو و عصبانی مزاج بودن پرسنل و عدم بازخورد مناسب از طرف آن‌ها به دانشجویان بیشترین درصد را به عنوان عوامل بازدارنده به خود اختصاص داد. که این امر می‌تواند موجب بی‌علاقگی دانشجو نسبت به یادگیری و ایجاد نگرش منفی در وی گردد (۳۸-۴۰).

بر طبق نتایج پژوهش حاضر اکثریت دانشجویان از وجهه اجتماعی رضایت کم داشتند، در بسیاری از بررسی‌ها نگرش منفی پرستاران شاغل و سایر پرسنل تیم بهداشتی و روتین‌های سخت بخش‌های بیمارستانی از دیگر عوامل گزارش شده برای ترک تحصیل در رشته پرستاری به شمار می‌رود (۴۱). لازم به ذکر است که یکی دیگر از مهم‌ترین

تمایل کمتر مربیان با تجربه‌تر برای حضور در محیط‌های آموزش بالینی، واقعی نبودن ارزشیابی‌ها و نیز کمبود امکانات رفاهی و آموزشی از جمله موانع دستیابی به اهداف این دوره بوده است (۲۶ و ۲۷). کسب مهارت‌های اساسی و به اصطلاح حرفه‌ای شدن در طب به کیفیت و کمیت آموزش در محیط‌های بالینی بستگی دارد (۲۸). در تحقیقی کمبود مربیان صلاحیت‌دار و استفاده از مربیان بدون در نظر گرفتن توانایی و تخصص را از مشکلات آموزش بالینی ذکر نموده‌اند (۲۹).

بر طبق یافته‌های پژوهش حاضر اکثریت دانشجویان از نحوه آموزش نظری توسط اساتید دانشکده رضایت کم داشتند. نتایج مطالعه‌ای که در سال ۲۰۰۶ روی رضایت دانشجویان در دانشگاه Liverpool صورت گرفت نشان می‌دهد که از نظر دانشجویان بیشترین اهمیت به آموزش و یادگیری و کمترین اهمیت به امکانات فیزیکی داده شده است و میزان رضایتمندی در بخش‌های با اهمیت کمتر از بخش‌های کم اهمیت می‌باشد (۳۰). که با نتایج تحقیق حاضر هم‌خوانی دارد.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که اکثریت دانشجویان از نحوه آموزش بالینی توسط مربیان رضایت کم داشتند. در این راستا نتایج پژوهش مطالعه نصیریانی که در رابطه با اثربخشی آموزش بالینی در کسب مهارت‌های بالینی داخلی جراحی از دیدگاه فارغ‌التحصیلان پرستاری بود، نشان داد که کسب این مهارت در سطح ضعیف است (۳۱). زمانی که پرستاران و دانشجویان پرستاری از این شاکی هستند که مطلب تئوری در بالین به آن‌ها آموخته نمی‌شود و مربیان پرستاری گله‌مندند که فرصتی برای آموزش ندارند (۳۲). شاید هر دو گروه از موقعیت‌های یادگیری موجود و در دسترس غافل باشند، چون آموزش و یادگیری با درجاتی به نگرش افراد بستگی دارد و مربی کارآموده کسی است که کمک کند تا دانشجو از هر موقعیت بیمارستان جهت یادگیری بیشتر استفاده نماید. ضمناً کمک کند تا دانشجو هر نوع کار انجام شده را به منزله یک تجربه یادگیری تلقی نماید (۳۳). کمبود مربیان با تجربه برای کارآموزی از دیگر مشکلات دوره آموزشی (۳۵/۶٪) ذکر شده است. در این راستا مطالعات دیگر نشان داده‌اند که توانایی‌ها و مهارت بالینی پرستاران تازه کار برای برآورده ساختن انتظارات بیماران و تیم بهداشتی درمانی و مدیران نارسایی دارد

خدمات بالینی به مددجویان است. در این راستا رسالت دانشکده‌های پرستاری توانمندسازی دانشجویان پرستاری جهت پذیرش نقش‌های خطیر حرفه پرستاری است (۴۴). با توجه به این که این قشر از دانشجویان، آینده پرستاری کشور را تشکیل می‌دهند، لازم است به نگرانی‌ها و دلمشغولی‌های متأثرکننده رضایتمندی آنان توجه لازم مبذول گردد تا این دانشجویان با انگیزه و کیفیت بالایی فرآیند آموزشی خود را به فرجام برسانند و آماده حضور در عرصه مراقبت در سیستم خدمات بهداشتی درمانی گردند. از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به مسایل روحی و روانی دانشجویان اشاره نمود که از حیثه کنترل پژوهشگر خارج بود. پیشنهاد می‌گردد پژوهشی در همین راستا به بررسی میزان رضایتمندی سایر دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی پرداخته و نتایج حاصله را با یافته‌های پژوهش حاضر مورد مقایسه قرار دهد.

نتیجه‌گیری

با توجه به این که دانشجویان در مطالعه حاضر در مورد اکثر موارد رضایت کم و همچنین در حیثه مدیریت رضایت خیلی کم داشتند. برنامه‌ریزی صحیح، اصلاح فرآیندها، شفاف نمودن منشور اخلاقی کارکنان و آگاه‌سازی مدیریت و کارکنان در مورد رسالت دانشگاه می‌تواند در ارتقای خدمات نقش داشته و در رضایت دانشجویان مؤثر باشد.

شکر و قدردانی

بدین‌وسیله از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز به دلیل حمایت‌های مادی و معنوی از طرح به شماره ۸۷۰۱۶-U تقدیر و تشکر می‌شود.

عواملی که باعث ایجاد علاقه و انگیزه دانشجویان به رشته تحصیلی دانشگاهی خود و همچنین رضایتمندی دانش‌آموختگان از شغل مربوطه می‌باشد، میزان رضایت از عنوان رشته تحصیلی و شغل مربوطه، موقعیت اجتماعی، درآمد و میزان سختی آن رشته و شغل است (۱۳).

همچنین جو لایی در مطالعه خود، برخی از اولویت‌های اصلی دلایل ترک رشته را نداشتن پایگاه اجتماعی مناسب، عدم هماهنگی واقعیت با تصورات اولیه، عدم شناخت افراد و جامعه نسبت به حرفه و نامتناسب بودن محیط کاری و محدوده حرفه‌ای بر شمرده است (۲۳). طبق نتایج مطالعه حاضر اکثریت دانشجویان از نحوه مدیریت پرستاری، رضایت خیلی کم داشتند. با توجه به این که نداشتن برنامه، سهل‌انگاری مسؤلین و کارکنان مراکز آموزشی در ارائه خدمات به فراگیران متوجه جامعه می‌باشد. پس ضروری است که کارکنان آن با تلاش و همت زیاد، خدمات مناسبی را به دانشجویان ارائه نمایند (۲۰). دانشگاه‌ها به عنوان محیط یادگیری باید امکانات لازم را برای تغییرات مثبت و سازنده در نگرش دانشجویان فراهم آورند تا با تشویق و ایجاد رغبت بیشتر، یادگیری پایدار و مستمر گردد. برای ایجاد تغییرات سازنده وجود اطلاعات توصیفی در مورد وضع موجود و اطلاع در مورد نگرش دانشجویان از خدمات ارائه شده ضروری است، تا با استفاده از این اطلاعات بتوان ضمن تقویت عوامل مثبت و اصلاح عوامل منفی، رضایت هرچه بیشتر دانشجویان را فراهم نمود (۴۲). بنابراین برای دستیابی به رضایتمندی بیشتر دانشجویان به عنوان مشتریان گیرنده خدمات آموزشی و دانشجویی باید در ارتقای مستمر کیفیت خدمات تلاش نمود (۴۳). از آنجایی که جامعه امروز به افراد متخصص توانمند و کارآمد در حیثه خدمات بهداشتی و درمانی نیاز دارد. در این میان مهم‌ترین برون‌داد مراکز علمی پرستاری، تأمین نیروهایی با بالاترین کیفیت ارائه

منابع

- 1 - Megha, Kumar A. Customer satisfaction with low cost airlines in India. *South Asian Journal of Tourism and Heritage*. 2009; 2: 119-34.
- 2 - Abazari F, Vafakhah A. [The survey of nursing Students' views from nursing profession and ideal profession in Bam Nursing School]. *Mazandaran Nasibeh Journal of Nursing and Midwifery of School (Shakiba)*. 2001; 1(1): 35-38. (Persian)
- 3 - Kebriyai A, Rodbari M, Rakhshaninejad M, Mirlotfi P. [Students evaluate of Zahedan University of medical sciences from quality of educational services]. *Journal of Tabib-E-Shargh*. 2005; 7(2): 139-158. (Persian)

- 4 - Manuel N. Customer perception of service quality at the business studies unit of the Durban University of Technology. Research Project. 2008.
- 5 - Gitman Lawrence J, McDaniel C. The Future of Business: The Essentials. Mason, Ohio: South-Western; 2005.
- 6 - Andaleeb S, Conway C. Customer satisfaction in the restaurant industry. Journal of Services Marketing. 2006; 20: 3-11.
- 7 - Fattahi Z, Javadi Y, Nakhaei N. [A survey on dentistry students' satisfaction with their discipline some of the related factors]. Strides in Development of Medical Education. 2004; 1(1): 32-40. (Persian)
- 8 - Motlagh M, Elhampour H, Shakurnia A. [Factors Affecting Students' Academic Failure in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in 2005]. IJME. 2008; 8(1): 91-99. (Persian)
- 9 - Edraki M, Rambod M, Abdoli R. [The Relationship between Nursing Students' educational Satisfaction and their academic success]. IJME. 2011; 11(1): 32-39. (Persian)
- 10 - Behnampour N, Heshmati H, Rahimi S. [A survey on Paramedical and health students' satisfaction with their discipline and some of the related factors]. IJME. 2012; 12(8): 616-618. (Persian)
- 11 - Sanaei Nasab H, Rashidy Jahan H, Tavakoli R, Delavari AR, Rafati H. [Amount of health-treatment services management' bachelor students' satisfaction from their educational field]. Iranian Journal of Educational Strategies. 2010; 3(1): 13-16. (Persian)
- 12 - Rejali M, Mostajeran M, Lotfi M. [Health student a attitude towards their field of study and future career in health faculty of Isfahan University of medical sciences]. Health System Research. 2010; 6(1): 106-115. (Persian)
- 13 - Borjian Borujeni A, Reisi S, Borjian S, Mansuri Sh. [The Survey of Satisfaction of Nursing Educated about their Field of Study]. Borujen Scientific Journal of Hamadan Nursing & Midwifery Faculty. 2011; 18(2): 50-54. (Persian)
- 14 - Joolae S, Mehrdad N, Bahrani N. [The survey of nursing students Opinions about nursing profession and Leaving in Tehran universities of medical sciences]. Iranian Journal of Education in Medicine Sciences. 2003; 3(Supplement 10): 24-24. (Persian)
- 15 - Maddern H, Maul RS, Smart PA. Customer satisfaction and service quality in UK financial services. International Journal of Production and Operations Management. 2006; 6: 53-71.
- 16 - Nailul M, Abang A, Francine R. Influence of service and product quality towards customer satisfaction. World academy of science, engineering and technology; 2009.
- 17 - Sattari M, Jamalian SR, Seifalslami SA. [The views of Nursing Midwifery and Health students of Hamadan University of medical sciences' about their future]. Scientific Journal of Hamadan University of Medical Sciences. 2000; 7: 15-19. (Persian)
- 18 - Heydari A, Khalaj AR, Jafarian N. [Medical students' attitudes toward related factors with Education in Hamedan University]. Journal of Hamadan University of Medical Sciences. 2000; 7(4): 31. (Persian)
- 19 - Izadi S, et al. [Students' satisfaction with the results of the standard model of customer EFQM (Mazandaran University Case Study)]. Iranian Higher Education. Winter 2008; 1(3): 19-53. (Persian)
- 20 - Siyadat A, Shams B, Homae R, Gharibi L. [Student satisfaction and postgraduates lecturers from Educational Services Management Performance at Isfahan University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education. 2005; 5(2): 93-100. (Persian)
- 21 - Hasson C. Student Satisfaction Survey, Office of Research, Planning and Grants Saddleback College, https://www.Saddleback.edu/gov/senate/PDF/student_satisfaction_survey_2003.pdf.
- 22 - Glossop C. Student nurse attrition from pre-registration courses: investigating Methodological issues. Nurse Education Today. 2001; 21: 170-80.
- 23 - Joolae S, Mehrdad N, Bahrani N. [A Survey on nursing student's opinions toward nursing and reasons for giving it up]. IJNR. 2006, 1(1): 21-28. (Persian)
- 24 - Moonsook YO, young YO. The effectiveness of standardized as a teaching method for nursing fundamentals. Journal of Nursing Education. 2003; 42(10): 444.
- 25 - Abedini S, et al. [Problems of clinical education from the viewpoints of nursing and midwifery students of Hormozgan University of Medical Sciences]. Hormozgan Medical Journal. 2008; 12(4): 249-253. (Persian)

- 26 - Zaighami R, Faseleh M, JahanmiriSh, Ghodsbin F. [Nursing student's viewpoints about the problems of clinical teaching]. The Journal of Qazvin University of Medical Sciences. 2004; 30: 51-3. (Persian)
- 27 - Dehghani H, Dehghani K, Fallahzadeh H. [The educational problems of clinical field training based on nursing teachers and last year nursing students viewpoints]. Iranian Journal of Medical Education. 2005; 5(1): 25-32. (Persian)
- 28 - MomenNasab M, Kave MH, Toj Far M. [The view point of medical students about clinical educational programs in Lorestan medical university]. 7th National Congress on Education. 2005 Nov 12-15, Tabriz, Iran. (Persian)
- 29 - Khorsandi M, Khosravi SH. [Clinical education from the viewpoints of nursing and midwifery School students of Arak]. Rahavard Danesh. 2002; 5(1): 29-32. (Persian)
- 30 - Douglas J, Douglas A, Barnes B. Measuring student satisfaction at a UK university. Journal of Quality Assurance in Education. 2006; 14(3): 251-267.
- 31 - Nsyryany Kh. [Effectiveness of clinical education in clinical skills acquisition (medical and surgical) from view of nursing graduates 16th nursing graduates]. The First National Congress of Nursing, Iran in 1400: prospects and challenges, Tehran Nursing and Midwifery of School. 2004; 127. (Persian)
- 32 - Nikbakht Nasrabadi A, Movaghari M. [Need for change in nursing education]. Hayat. 2001; No 9: 46-55. (Persian)
- 33 - Movaghari M, Soghrati V. [Opinions of Internship nursing students from clinical nursing skills]. Nursing Research. 2007; 2(6-7): 45-53. (Persian)
- 34 - Hadizadeh F, Firoozi M, Razavi N. [Nursing and midwifery students perspective on clinical education in Gonabad University of medical sciences]. Iranian Journal of Medical Education. 2005; 5(1): 70-7. (Persian)
- 35 - Rahimi A. [Quality of clinical education from nursing students' opinion of Tehran universities, 2005]. 2nd Congress of New approaches in Nursing and Midwifery Education. 2006; 133-135. (Persian)
- 36 - Mohammadi N, et al. [Problems of clinical education from teachers and students opinion of final year]. Scientific Journal of Hamadan Nursing & Midwifery Faculty. 2005; 13(1): 43-51. (Persian)
- 37 - Darabi F, et al. [Clinical education Situation from last semester Paramedical students' opinion of Kermanshah and comparison with nursing and midwifery students]. Journal of Yazd Sadoughi Shahid University of Medical Sciences. 2007; 15(5): 22-27. (Persian)
- 38 - Kelly C. Student's perceptions of effective clinical teaching revisited. Nurse Educ Today. 2007; 27(8): 885-92.
- 39 - Larry poor M. [Wards Personnel: effective hidden factor on clinical education quality]. The National Conference on Clinical education in Nursing and Midwifery, Tabriz University of Medical Sciences Vice-Chancellor for Research Affairs. 2006; 58. (Persian)
- 40 - Sehati Shafayi F. [The problems of the clinical education environment from Viewpoint of midwifery final year students of Tabriz Nursing and Midwifery of School]. The National Conference on Clinical education in Nursing and Midwifery, Tabriz University of Medical Sciences Vice-Chancellor for Research Affairs. 2006; 29. (Persian)
- 41 - Royal College of Nursing Australia (RONA), Submission to the inquiry into long term strategies to address the aging of the Australian population over the next 40 years; 2002.
- 42 - Mohammadian A, Khanbabazadh M. [The survey of student satisfaction level from different units Performance of Ardabil university medical sciences]. Journal of Medical Sciences. Spring 2009; 9(1): 55-61. (Persian)
- 43 - Mansourian MR. [Total quality management (TQM) of student and educational services of Gonabad medical of School and Adaptation with the students' satisfaction]. Ofogh-E-Danesh, Journal of Gonabad Medical Sciences of School. 2003; 9(1): 56-61. (Persian)
- 44 - McEwen M, Wills EM. Theoretical Basis for Nursing. Philadelphia: Lippincott William & Wilkins Co; 2002.

Factors affecting satisfaction of nursing students of nursing major

Hakim¹ A (MSc.).

Introduction: Assessment of students' satisfaction of their educational major is considered to be an inherent part of nursing schools' activities in the field of organizational behavior and performance. The aim of this study was to assess factors affecting satisfaction of nursing students of nursing major.

Method: This cross-sectional study was conducted with 164 nursing students studying at the faculty of nursing and midwifery, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. A researcher-made questionnaire in six areas of educational environment conditions, clinical environment conditions, lecturers, social prestige, communication with colleagues, and management was used for data collection. Data was analyzed using descriptive statistics.

Results: The majority (81.10%) of the students had a low level of satisfaction of nursing major. The percentages of the students low satisfaction were as follow: educational environment conditions (84.14%), clinical environment conditions (53.70%), the method of teaching theoretical courses by lecturers (36.60%), the method of clinical training by clinical instructors (37.20%), the method of assessment by lecturers (39.63%), communication with colleagues (81.70%) and social prestige (60.40%). In addition, 31.10% of the students had a low level of satisfaction from the evaluation method used by clinical instructors and 56.70% of them were less satisfied with the course of nursing management.

Conclusion: The majority of the students in this study reported a low level of satisfaction of nursing major. In this respect, increasing the quality of theoretical education, improving clinical and evaluation processes and interactions and social prestige are important to promote the quality of education.

Key words: satisfaction, educational field, nursing student

Received: 25 May 2013

Accepted: 11 August 2013

---

1 - Corresponding author: Faculty Member of Nursing and Midwifery of School, Ahvaz Jundishapur of Medical Sciences University, Ahvaz, Iran

e-mail: hakim3448200@yahoo.com